

čina smrti na jisto postavena býti, má se to výslovně v dobrém zdání poznamenati; rovněž je-li třeba dalších technických vyšetřování; v tomto případě mají se také dotyčné důvody uvést; dobrá zdání mají se vysloviti též o tom, kterým nástrojem smrtelné poranění způsobeno bylo, a zda a které důsledky jest činiti vzhledem na způsob a stupeň násilí, jakého pachatel užil.

VI. Lékařský nález má se připojiti jako odůvodnění k dobrému zdání; nález, který má býti stručný a jasný, může se také později dodati, musí však býti tak sepsán, aby také pro každého laika byl jasným, srozumitelným a přesvědčivým. Otázky soudcem, obžalovaným nebo jeho zástupcem jakož i státním zástupcem znalcům položené musí se pokud možno doslovně zodpověděti a není-li odpověď možná, jest to odůvodniti. Jsou-li v dobrém zdání odpory nebo nedostatky nebo ukáže-li se, že obsahuje důsledky, které z daných okolností nevyplývají a nedají-li se opětovným výsledkem znalců odstraniti, může v takovém případě vyžádáno býti dobré zdání některé lékařské fakulty zemí na říšské radě zastoupených (§ 126 tr. ř.).

VII. Obdukční protokol.

Soudce má hned na místě samém sepsati protokol a v něm důkladně ohledání a otevření mrtvoly popsati. Protokol má obsahovati krátké ale, pokud možno, jasné vylíčení případu s popisem všech místních okolností, které se na nalezení a stav mrtvoly vztahují, čas, kdy obdukcce předsevzata byla, způsob, jak osobní totožnost zjištěna byla, kdy smrt nastala, stadium, ve kterém ohledání mrtvoly předsevzato bylo, vyjádření obviněného neb svědků, zejména osob, které byly k tomu přibrány, dobu, jak dlouho pytvu trvala, jakož i všechny na to se vztahující a pro další vyšetřování důležité momenty.

Ohledání soudní (v řízení soudním civilním).

I. Soudní ohledání (*inspectio ocularis*) záleží v tom, že soudce za účelem důkazu sám z vlastního názoru povahu věci seznává a výsledky svého pozorování protokolárně konstatuje. K soudcovskému ohledání, jež bez důvodné příčiny se nepřipouští, musí býti vždy přibráni znalci (§ 202, s. ř.).

1. U s t a n o v e n í v š e o b e c n á: Soudcovské ohledání dlužno předsevzít:

- a) k návrhu jedné neb obou sporných stran;
- b) předmět ohledání musí býti od strany, jež vede důkaz, podrobně označen;
- c) strana má určitě udati okolnosti nebo stav, jež mají býti dokázány;
- d) o připuštění soudního ohledání rozhoduje se přisudkem nebo soudním nařízením (výměrem) (§ 187 s. ř.);
- e) proti připuštění ohledání nemá místa žádný zvláštní prostředek právní (§ 17 proc. nov.);
- f) ku převzetí ohledání nařídí se stání, k němuž dlužno pozvati obě strany;
- g) ohledání má býti předsevzato buď u soudu, lze-li věc do soudní budovy přenést, jinak však tam, kde se věc nachází;
- h) leží-li dotyčná věc v jiném soudním obvodu, může ohledání býti vykonáno též soudcem dožádaným.

Povolení soudního ohledání může býti učiněno závislým na podmínce, že ohledáním věci nebude vsaženo v práva osob třetích.

2. Zvláštní předpisy při jednotlivých způsobech řízení:

a) V bagatelním řízení: Soudní ohledání sluší naříditi za účelem objasnění věci buď k návrhu jedné neb obou stran anebo z úřední povinnosti s přibráním jednoho nebo více znalců (§ 52 říz. ve v. nep.). Z tohoto zákonného předpisu vysvítá, že v řízení bagatelním může soudce předsevzítí ohledání, aniž by k němu přibral znalce, ač ovšem nejeví-li se toto býti nutným. Nachází-li se předmět nebo věc, jež má býti ohledána, v držení strany druhé, má soudce předložení její naříditi, leč že by proti tomu byly uvedeny dostatečné důvody (§ 38 odst. 1 říz. ve v. nep.). Jak dlužno souditi o případě, jestliže se odpůrce zdráhá dotyčnou věc předložiti nebo jestliže odpírá přisežnou výpověď o okolnosti, zdali věc nebyla zúmyslně, aby druhá strana důkazu zbavena byla, odstraněna nebo nezpůsobilou k užívání učiněna, nebo jestliže z výpovědi vysvítá, že se tak skutečně stalo, jest vyhrazeno volnému uvážení soudcovu. Nalezá-li se dotyčná věc ve schování veřejného úřadu, má soudce učiniti potřebné kroky, aby byla soudu dodána (§ 39 cit. říz.).

b) K ohledání za účelem stanovení hranic ve sporech horních má býti vždy přibrán vyslanec horního úřadu (§ 69, odst. 2 hor. z.).

c) V řízení o rušené držbě: Vysvítá-li již ze žaloby potřeba soudního ohledání, má soud hned první stání na dotyčné místo ustanoviti a znalce k němu přizvati (§ 7 cis. nař. ze dne 27. října 1849 č. 12 ř. z.).

II. Nový soudní řád.

1. Ohledání soudní naříditi může soud buď k návrhu stran nebo z moci úřední.

2. Ohledání předsebere z pravidla soud procesný a sice buď sám nebo za přibrání jednoho nebo několika znalců. Výjimečně přidělí se úkon ten buď soudci z příkazu činnému nebo soudci dožádanému, nemůže-li předmět, jenž ohledán býti má, k soudu býti donesen, neb jestliže předsevzetí ohledání před soudem spojeno by bylo se značnými obtížemi. O tom, zda-li výkon ohledání na jiného soudce vznésti jest, soud procesní učiní usnesení, proti němuž není prostředku opravného. Soudce dožádaný neb z příkazu činný předsebere ohledání buď sám nebo s přivzetím znalců, dle toho, jak sám za dobré uzná.

Tímto přivzetím znalců nepozbude snad ohledání soudní své povahy jakožto samostatný prostředek průvodní, ježto při něm vždy rozhodné jest to, co soudce vlastním svým názorem upozoroval, takže úsudek znalců ustupuje tu do pozadí. Tím liší se důkaz tento od důkazu znaleckého, při kterémž vlastní pozorování předmětu stává se zbytečným, neboť soudce tu jen nález neb dobrozdání znalců volně uváží.

3. Předsevzetí lze ohledání buď při ústním přelíčení, nalezá-li se předmět u soudu procesního, nebo při zvláštním roku, ku kterémuž strany a po případě znalce předvolati jest.

4. Je-li ohledání spojeno s nákladem, může předseda nebo soudce, jemuž výkon ohledání byl svěřen, dokazovateli naříditi, aby složil přiměřenou zálohu (§§ 368 a 332 odst. 2 nov. s. ř.). Nebyla-li záloha do lhůty soudcem stanovené složena, sejde s ohledání, což v podstatě rozsudeční vytknouti dlužno (§ 417 odst. 3 nov. s. ř.).

5. Má-li se ohledati věc, která dle udání dokazovatelových jest v držení odpůrcově neb v uschování veřejného úřadu nebo notáře, jest předsejít jako při důkazu listinami dle §§ 301, 303—307 nov. s. ř. (viz čl. Listiny, VIII, 4.). Odchyłka jest pouze ta, že posouzení, jaký vliv má okolnost, když předložení nebo vydání věci odpůrcem bylo odepřeno nebo věc úmyslně neb z podnětu odpůrcova odstraněna nebo pokažena, nebo když výpověď o tom byla odepřena, ponecháno jest volnému uvážení soudcovu (§ 369 nov. s. ř.). Tato povinnost ediční vztahuje se však jen na věci hmotné a nikoli snad na osoby neb jich stav.

6. Výsledek ohledání zapíše se do protokolu jednacího, koná-li se ohledání při ústním přelíčení, jinak sepíše se o něm zvláštní protokol, v němž udati jest, zda-li a které strany ohledání přítomny byly a zda-li a které námitky při výkonu činěny byly, neb zda-li snad proti sepsanému protokolu odpor podán byl (§ 370 nov. s. ř.).

7. Proti usnesením a opatřením při provádění ohledání učiněným není samostatného prostředku opravného, a lze je vzít v odpor jedině t. zv. stížností zachovanou, kterou spojití jest s odvoláním z rozsudku konečného.

Ohledání soudní (v řízení trestním).

I. Pojem.

Soudní ohledání v řízení trestním jest onen úkon procesný, jímž soudce ve formě zákonem předepsané snaží se vlastním smyslovým pozorováním přesvědčiti se o existenci nebo neexistenci určitých okolností pro rozhodnutí trestní věci důležitých. Ohledání má místo nejenom tenkrát, když trestný čin zanechal stopy na místě nebo osobě (§ 98 tr. ř.), nýbrž i ve všech jiných případech, kde soudce by mohl smyslovým pozorováním seznati okolností pro vyšetřování rozhodnou (§ 116 tr. ř.).

II. Předmětem ohledání mohou býti osoby i věci, a každý jest povinen, objeví-li se toho potřeba, dovoliti ohledání své osoby. (Také něm. ř. soud vyslovil se v tomto smyslu ve svém roz. ze dne 11. června 1886, sv. XIV. č. 48, ačkoli něm. ř. tr., podobně jako rakouský, otázku tuto přímým předpisem nerozřešil.) Proti vzpírajícím se mají místo donucovací prostředky, jichž možno užití proti svědkům (§ 160 tr. ř.).

III. V přípravném řízení (v přípravném vyhledávání a vyšetřování) o zločinech a přečinech může ohledání předsevzít z pravidla toliko vyšetřující soudce, výjimečně soudy okresní v průběhu přípravného vyhledávání, je-li nebezpečí v prodlení (§ 89 odst. 2 tr. ř.). Též úřadů bezpečnosti může státní zástupce užití k předsevzetí ohledání, avšak jen tenkrát není-li přítomna soudní osoba k tomuto úřednímu výkonu povolána a jeví-li se nutnost okamžitého zakročení; avšak protokolu o tom sepsaného lze pod zmatečností jako průvodního prostředku užití jen tehda, když byl neprodleně sdělen vyšetřujícímu soudci, který má jeho formu a úplnost zkoušeti a po případě naříditi opakování nebo doplnění ohledání (§ 88 odst. tr. ř.). K ohledání předsevzatému v přípravném řízení dlužno přibrati dva soudní svědky (v řízení před okresními soudy o přestupcích soudních svědků třeba není, § 452 č. 3 tr. ř.), a jeví-li se to účelným k uznání předmětů nebo k nabytí vysvětlení též obviněného (§ 116 tr. ř.) Žalobce jest oprávněn ohledání býti přítomen a dávat při něm návrhy; má tudíž, ač není-li nebezpečí v prodlení, býti předem zpraven o před-